

คติความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมบูชาศาลปู้ตาของชุมชน

มีคติความเชื่อในการดำเนินชีวิตที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ คือ

๑. มีความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ
๒. มีความเชื่อที่สืบทอดมาจนกลายเป็นประเพณี
๓. มีความเชื่อในเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ
๔. มีความเชื่อในเทพเจ้า การบูชากราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน เข้าใจว่ามีอำนาจบางอย่างคอยคุ้มครองอยู่

ความเชื่อจึงเกิดจากสภาวะที่บุคคลให้ความมั่นใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่มองเห็นและสิ่งที่มองไม่เห็น ซึ่งเป็นอำนาจลึกลับที่มีผลทำให้มนุษย์ได้รับผลกระทบปัจจุบันจึงมีพิธีกรรมต่างๆ เพื่อบูชา เช่น สรวงวิญญาณ เป็นที่สื่อสารกับผีปู้ตา การกระทำเหล่านี้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพราะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม กล่าวคือ ศาลปู้ตาเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน ชาวบ้านให้ความเคารพผลของความเชื่อนั้นอาจไม่ได้รับการพิสูจน์อย่างชัดเจน แต่การดำรงชีวิตที่อาศัยศาลปู้ตาอาจมีคุณค่าทางจิตใจ คือ ทำให้จิตใจสงบเบิกบาน ไม่เศร้าหมองและปัจจัยที่เกิดทางกายภาพ คือ มีความสามัคคี มีประเพณีอันดีงามของชุมชนสภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นชนบทที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ลักษณะมีจิตใจโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในจารีตประเพณี ความเชื่อของชาวอีสาน พิธีกรรมและวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ ความเชื่อของคนแต่ละท้องถิ่น เกิดจากปัญหาการดำรงชีวิตประจำวัน อำนาจนั้นอาจจะเป็นเทพเจ้า กูตผีปีศาจ วิญญาณ เพื่อป้องกันภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตน มนุษย์จึงวิงวอนขอความช่วยเหลือจากอำนาจลึกลับ อำนาจนั้นพอใจอาจจะช่วยให้ปลอดภัย เมื่อพ้นภัย เมื่อปลอดภัยก็ยินดีแสดงความรู้คุณด้วยเช่นบวงสรวงบูชาหรือประกอบพิธีกรรมต่างๆและสังคมต่างก็มีความเชื่อเป็นมรดกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมที่ปรากฏตามธรรมชาติและกูตผีปีศาจวิญญาณอาศัยพฤติกรรมมีลักษณะสำคัญและเด่น ดังนี้

- (๑) เป็นความเชื่อที่ยืนยันความเป็นอิสรภาพทางปัญญา
- (๒) เป็นความเชื่อที่ไม่มีการบังคับ
- (๓) เป็นความเชื่อที่สามารถพิสูจน์ทดลองได้ด้วยตนเองในทุกๆด้าน
- (๔) เป็นความเชื่อที่ต้องใช้คู่กับปัญญา

การกราบไหว้บูชาอันอ่อนน้อมบวงสรวงพิธีกรรมการบูชาจึงเกิดขึ้นจากความเชื่อเหล่านั้น ความเชื่อเป็นบ่อเกิดของพิธีกรรมประกอบการเคารพบูชาอันมีหลายอย่างต่างๆ ความเชื่อในเรื่องพิธีกรรม มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อในสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในกูตผีปีศาจก็รวมรูปเป็นศาสนา เพราะเป็นความเชื่อในสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ลักษณะของสิ่งที่มีอำนาจในมนุษย์ มีตัวอย่างเช่น พระภูมิเจ้าที่ ผีปู้ตา เจ้าเข้าทรงเทพเจ้า เป็นความเชื่อทางใจของชาวบ้าน การเซ่นไหว้ปู้ตา เป็นการขอขมาโทษแก่เจ้าบ้านเจ้าเมือง ได้แก่ การขอขมาต่อปู้ตา เจ้าที่เจ้าทางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย เมื่อเจ้าปู้มารับเครื่องเซ่นไหว้แล้วจะคุ้มครองลูกหลานให้ปลอดภัย ประสบแต่ความสุข เป็นการแสดงถึงความกตัญญูต่เวทีต่อบรรพบุรุษ เป็นต้น

ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ พิธีกรรมในชุมชน

กิจกรรมผีพอน เป็นความเชื่อของชาวบ้านที่สืบต่อการมาจากบรรพบุรุษ จะจัดกิจกรรมในช่วงเดือน ๕ เพื่อบูชาผี
ปู่ย่า - ตายาย โดยเชื่อกันว่าการนำหมอแคนมาพอนรำ จะทำให้คนในบ้านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อยู่เย็นเป็นสุข

ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ โหราศาสตร์ พิธีกรรมในชุมชน

การทำพิธีเลี้ยงดูศาลปู่ตา ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ และ หมู่ที่ ๘ ตำบลระเซ่หิน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ/โหราศาสตร์/พิธีกรรมในชุมชน

การทำพิธีเลี้ยงดูศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ และ หมู่ที่ ๖ ตำบลจรเข้หิน อำเภอบางขัน
จังหวัดนครราชสีมา